

2009WMC15 bijlage 1

Notitie bij uitvoeringsprogramma 2009 (onderdeel Grebbelinie)

Het programma De Grebbelinie boven water! is op stoom. Sinds de ondertekening zijn vele projecten gestart. Inmiddels zijn ook al de eerste projectresultaten zichtbaar en afgerond. Zo is het informatiepunt voor de Grebbelinie in Spakenburg geopend, het mobiele bezoekerscentrum voor de Grebbelinie gereed, de eerste Grebbeliniedag georganiseerd, een fotowedstrijd gehouden en is Fort Daatselaar in Renswoude gereconstueerd.

In het gebiedsprogramma Gelderse Vallei en Eemland staat onder cultuurhistorie één operationeel doel: het restaureren van het erfgoed. Maar het Grebbelinie-programma is als geheel breder dan restaureren en conserveren. Het programma is ontwikkelingsgericht; het biedt een goede mix aan projecten die zowel restaureren als beleven van cultuurhistorisch erfgoed beogen. Daarnaast bevat het programma ontwikkelingsgerichte projecten die de Grebbelinie als product vermarkten en toegankelijk maken voor een breed publiek. Door die mix levert het Grebbelinieprogramma een belangrijke bijdrage aan de vitale plattelandseconomie die wij nastreven.

Cultuur en educatie zijn belangrijke thema's die niet in de AVP-systematiek en indicatoren onder te brengen, maar wel belangrijk zijn voor juist de Grebbelinie. Het beleven van de forten, de geschiedenis ervan met de prachtige omringende natuur kan versterkt worden door verschillende cultuuruitingen. Maar ook het levend houden van de Grebbelinie als enige linie waar daatwerkelijk gevochten is, blijft van belang. Dit jaar gaan we van start met het project Oral History, waarbij de verhalen van de overlevenden op een indringende wijze met beeld en geluid worden opgetekend.

Voortgang van de doelen per eind 2008

Het programma "De Grebbelinie boven water" komt in een versnelling; de basis is gelegd, de partners nauw betrokken. Per sleutelproject zijn bestuurlijk trekkers benoemd.

Een deel van de projecten van 2008 is afgerond, voor een deel van de projecten voor 2009 is het plan van aanpak gereed en staan projecten in de startblokken voor uitwerking.

Een deel van de projecten van 2008 schuiven door naar 2009. Reden hiervan is, dat sommige projecten meer tijd vergen omdat bijvoorbeeld grondaankopen niet afgedwongen konden worden of omdat de besluitvorming rondom cofinanciering nog niet rond is. Als voorbeeld: Bunschoten-Spakenburg heeft het project Reconstructie Spuisluis nu qua cofinanciering rond. De realisatie van dit grote project zal in 2009 gaan plaatsvinden. De middelen voor dit project zijn van 2008 naar 2009 verschoven.

Majeure projecten en strategie 2009

In het uitvoeringsprogramma bij de in 2006 vastgestelde gebiedsvisie "De Grebbelinie boven water!" zijn elf zogenoemde sleutelprojecten benoemd. Deze sleutelprojecten zijn grote strategische projecten die cruciaal zijn voor de uitvoering van de visie. Per sleutelproject zijn bestuurlijk trekkers benoemd. Alle gemeenten langs de linie, Staatsbosbeheer en Waterschap hebben een project, waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Voor het programmajaar 2009 zijn rondom deze elf sleutelprojecten en op de thema's educatie en cultuur ruim 50 projecten geprogrammeerd. Daarmee wordt voor 2009 een ambitieus, maar gedragen programma op tafel gelegd, gericht op uitvoering.

Het jaar 2009 wordt cruciaal voor de majeure projecten binnen het programma. Naast Bunschoten-Spakenburg vordert de planvorming rondom Fort aan de Buursteeg, sleutelproject 1. Samen met de partners wordt hard gewerkt aan een concreet plan van aanpak en de functionele invulling van het gebied.

Vanaf juni 2009 werkt het Programmteam Grebbelinie onder het dak en verantwoordelijkheid van de SVGV samen met de partners (gemeenten, Waterschap, Staatsbosbeheer en de vele cultuurhistorische verenigingen e.a.) aan de volgende sleutelprojecten voor realisatie van de Grebbelinie-doelen:

Project	Ge-bied	Beoogde prestatie van majeur project	Verwacht jaar van aanvraag	Mijlpalen 2009
Fort aan de Buursteeg	VZW	- bezoekers-centrum	2009 - 2012	- plan omgeving Fort aan de Buursteeg - projectplan bezoekerscentrum

		- wandel- en fietspaden		- activiteitenplan 2010-2012 - onderhoud en beheer mobiel bezoekerscentrum
Herinrichting Voet van de Grebbeberg	BIW	- aankopen hoornwerk - realisatie gietijzeren kazemat - renoveren bestrating monument - zichtbaar maken van bastions - zichtbaar maken, herstel en toegankelijk maken van hoornwerk - herkenbaar maken van de Grift/Grebbesluis	2009	- aankopen hoornwerk (afhankelijk van onderhandelingen met eigenaar) - herstel gietijzeren kazemat - aanleg bestrating monument - hersteld aardewerk bastions en beter herkenbaar - hersteld hoornwerk en deels toegankelijk gemaakt - markering in wegdek, fietspaden etc bij Grift/Grebbesluis
Subsidieregeling voor projecten van organisaties	Alle	ondersteuning van lokale organisaties	2009	p.m.
Reconstructie Spuisluis Spakenburg	AE	- herinrichting Hongdehemel - reconstructie Spuisluis	2009	- Hongdehemel in Spakenburg heringericht - Spuisluis Spakenburg gereconstrueerd
Fietsroutenetwerk en wandelroutes	Alle	fietsroute- en wandelroute- netwerk langs Grebbelinie	2009 en volgende jaren	- plan voor ontsluiting ten westen van Amersfoort - plan van aanpak routepunten en routes - start uitvoering ontsluiting en routes - visie parkeervoorzieningen - digitale wichelroede praktijkrijp - TOP Grebbelinie uitgebreid
Opstellen van een marketingstrategie voor de Grebbelinie	Alle	uitvoering van marketingstrategie	2009	- aanstellen van kwartiermaker - evenementen (bijv. Grebbeliniedag) - promotie en communicatiemiddelen tbv Grebbelinie - promotie Grebbelinie op NS-stations - stramien voor routemarkeringen etc. - uitbreiding liniehutten
Coupires	VZW	beter herkenbaar maken van diverse coupures in liniedijk en keerkades	2009 e.v.	- plan voor coupure Slaperdijk - aanscherpen coupure Ubbeschoterweg (Renswoude)
Recreatieve ontsluiting ten westen van Amersfoort	AE	betere ontsluiting voor recreanten en beter herkenbaar maken van Grebbelinie	2009 e.v.	- plan voor inrichting Werk aan de Glashut - plan voor inpassing Grebbelinie bij dijkverzwaring Eemdijk
Asschatterkeerkade	VZW	herstel en toegankelijk maken van Asschatterkeerkade	2009 e.v.	- plan van aanpak
Lambalgen	VZW	herstel werk bij Lambalgen	2009	herstel van werk bij Lambalgen ten westen van Lambalgseweg

Een aantal deelprojecten hangt af van komende ontwikkelingen (bijv. onderhandelingen met eigenaar Hoornwerk). Het is echter van strategisch belang voldoende financiële middelen voorhanden te hebben.

Resultaten UP 2009

Naast de uitvoering van de sleutelprojecten zijn meerdere projecten geprogrammeerd die passen binnen het uitvoeringsprogramma van de Grebbelinie. Het beleven van de geschiedenis is daarbij belangrijk via cultuur en educatie. Topic is onder andere het project Oral History, het optekenen van het verhaal van de nog levende geschiedenis. Hiermee beogen we een breed publiek te bereiken en tevens beeld en geluidsmateriaal te verzamelen wat we kunnen gebruiken bij tentoonstellingen, het inrichten van markante plekken zoals het Fort aan de Buursteeg en voor educatieprojecten. Tot slot: dit jaar wordt gewerkt aan het borgen van de Grebbelinie in de bestemmingsplannen van de partners, omdat waarschijnlijk de bescherming via de Monumentenstatus niet is gelukt.